

Στην Ιστορία του Βυζαντίου, που άφθονούν ή τραγωδίες, υπάρχει και ή ακόλουθη παραχαχική σελίδα, άγνωστη στους περισσοτέρους :

Ο Αυτοκράτωρ Θεόδωρος ο Λάσκαρις, ντυμένος καλογερικό ράσο, Ξαλιωμένος επάνω σε σκάχη, με τά χέρια σταυρωμένα στο στήθος, Ξερυγούσε. Ο Θεόδωρος είχε συμφιλιωθεί πια με το Θεό, είχε προσημασθεί έντελως για τη φοβερή στιγμή. Πετώντας από πάνω του το ανθρώπινο μεγαλείο, ταπεινωμένος, θα άπλωνε χειράριστος τά χέρια του προς το Θάνατο, άν δεν έδα-σανίζετο με τη σκέψη του γιου του Ιωάννη. Ήταν μόλις έννεα έτών ο διάδοχος του αυτός. Πώς θα μπορούσε να βαστάξει στο παιδικό του κεφάλι το αυτοκρατορικό Στέμμα και τά βάρη του Θρόνου ;...

Έκλαιγε λοιπόν ο Αυτοκράτωρ, και με όλο του το δίχτυ, γιατί χρειαζόταν χέρι δυνατό, να στηρίξει το Στέμμα αυτό στο κεφάλι του μικρού Ιωάννη. Και ο δυστυχισμένος ο πατέρας δεν έβλεπε γύρω του παρά μόνον έχθρους. Τον Γεώργιο Άκροπολίτη, τον οποίο είχαν μαστιγώσει σαν όλοιο κατά διαταγή του, τον Μισαίλιον που τον είχε διώξει από το Συμβούλιο...

Ήταν άσκη κι άλλος έχθρος. Ο Μιχαήλ Παλαιολόγος. Ω ! άν αυτός μπορούσε να λημονήσει την έχθρα που τούδ χόρριζε !... Ίσως όμως να την έλησμήνησε, γιατί ο Αυτοκράτωρ μιά φορά μόνον του φέθηκε σκληρά...

Και ο ήγειμον πού ζείονταν τώρα στο έπιθα ήτο κρεβάτι, είπε : — Ο Μιχαήλ είναι γενναίος !... Κράξτε τον Μιχαήλ !... Γρήγορα !...

Και ένας από τους φύλακες έβγαλε να πάη να φέρη τον Μιχαήλ. Παλαιολόγο...

Ήταν πια νύχτα. Ή σκηνή του Αυτοκράτορος έφωτισέτο από ένα μόνο λυχνάρι, που τρεμοέγγυε, χινόναςτας γύρω του θαμνό φως. Δύο γυναικες κι ένας πατάς, γονατισμένες κοντά στο κρεβάτι, συντρόφειαν τόν έτοιμοθάνατο.

Μόλις ο Αυτοκράτωρ είδε το Μιχαήλ στην είσοδο της σκηνης, έβγαψε σ' αυτός ν' άπομακρυνθούν. Και όταν ήμειναν μόνου, ο Αυτοκράτωρ έλάλησε πρώτος :

- Μιχαήλ, πές μου, με μισεί ; ρώτησε.
- Ναι ! απάντησε εκείνος άδισταχτα.
- Και όμως, εγώ, τώρα που πεθαίνω, σε εκάλεσα, για να σου ζητήσω μιά μεγάλη χάρη.
- Εκάλεισε έμένα, γιατί δεν μπορείς να καλέσης κανέναν άλλον ; είπε σκληρά ο Μιχαήλ.
- Μιχαήλ, εγώ... Τό Ξέρεις... σε αγάπηρα πάντοτε...

Ένα μικρό χαμόγελο έγράφεε τά χείλη του Παλαιολόγου.

— Μιχαήλ, έσυνέχισε ίζητεώνοντας ο έτοιμοθάνατος Αυτοκράτωρ, μην κρίνεις άσχημά τη διαγωγή μου σε σένα !... Αν ποτέ βασιλεύσης (που ο Θεός και οι Άγιοι να σε διαφυλάξουν από ένα τέτοιο δυστύχημα), θα μάρης που ήταν ή φρενήρη μου κατάνστασις, όταν σε αφιλάσασα... Όλοι τότε που έλεγαν : « Ο Μιχαήλ, επιβουλεύεται το Στέμμα, έπιβουλεύει για τη ζωή σου !... Πρόσεξε, γιατί θα πάρη με το μέρος του, ο στρατός !... Άλλ' άρνήσε με να τελειώσω, γιατί ή σπαρξή μου είναι μετριώμενη... Άκούσε με : Πεθαίνω, κι άρνήνομαι γιού, πατρί, χωρίς προσαμία, χωρίς έπιστηγμά... Διορίζω σένα και το Μισαίλιον κληδεύοντας του... Δέχεται τον τίτλο και — Δέχου...

— Και δοξάζου, επάνω στο νεκρικό μου κρεβάτι έννοιο του Θεού, ότι θα διαχειριτής πιστά την έξουσία, μέχρι της ένηκιάσεως του Λυδούγου, και ότι θα φανής σ' αυτόν σαν πατέρα φίλο-στογού ;

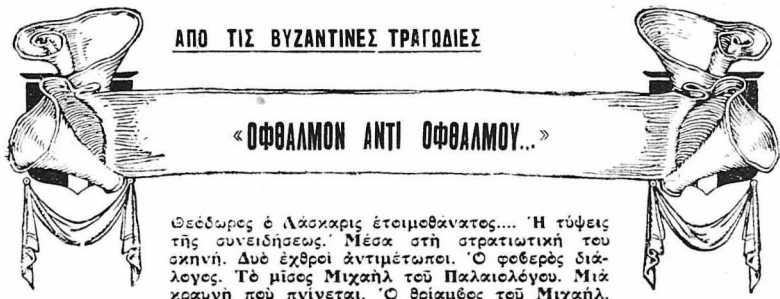
— Άκούσε, βασιλιά... Λύθη, μετά την κηδεία σου, θα σποτώσω τον Μισαίλιον και την οικογένειά του, για να μείνω εγώ μόνος κληδεμόν του παιδιού σου... Ύστερ' από όχτώ μέρες, θα ρίξω το γιού σου στη φρενή, στα μυστήρια ενός παραθαλάσσιου κάστρου, όπου θα τον αφήσω να ρέψη. Μετά ένα χρόνο θα κάρω τά μάτια του με προμένο αίεμο !

Ο Αυτοκράτωρ, τρέμοντας σύγχωμος, συνεκέντρωσε τις ύπολειπόμενες δυνάμεις του και έσπύθη, κάτω από το κρεβάτι, στα πόδια του Μιχαήλ :

— Έλεος !... Έλεος !

ΑΠΟ ΤΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΤΡΑΓΩΔΙΕΣ

« ΟΦΘΑΛΜΟΝ ΑΝΤΙ ΟΦΘΑΛΜΟΥ... »

Μέσα σ' ένα

Θεόδωρος ο Λάσκαρις έτοιμοθάνατος... Ή τύφεις της συνειδήσεως. Μέσα στη στρατιωτική του σκηνή. Δύο έχθροι άντιμέτωποι. Ο φεβερές διάλογος. Το μίσος Μιχαήλ του Παλαιολόγου. Μιά κραυγή που πνίγεται. Ο θρίαμβός του Μιχαήλ. Παραθαλάσσιο φρενιο. Αμαρτία γενών. Από τά εγκλήματα της Βυζαντινής έποχής, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

δικαιος. Μ' έρωξες στη φρενή τρία χρόνια. Το προμένο αίεμο, με το όποιον οι δήμοι ταρλώνουν, σου έχρησάμενε έσένα για να έρεθίξης τους άγοριόνατους να κατασπαράξουν το άβρο σώμα της αδελφής μου !...

— Άλλά το παιδί μου είναι άθώο ! — Και ή αδελφή μου άθωα ήταν !... Σε τί εγκλήματός ή αδελφή μου ; Επειδή δεν ήθελε να δώσει σε γάμο την κόρη της στο φίλο σου το Μισαίλιον ;... Έβασάνισες μιά γυναίκα, μιά μητέρα... Λοιπόν, άς σου τριβή τώρα και ή πατριά σου καρδιά ! Εκόπτησε ; μιά μητέρα. Λοιπόν, άς σποτιθή τώρα ένα παιδί... Αυτό λέγεται δικαιοσύνη. Οφθαλμόν άντι οφθαλμού !...

— Άλλά, έφώναξε ο Λάσκαρις, είμια άσκη ο Αυτοκράτωρ !... Τώρα θα ίδης !...

Και με δυνατή φωνή εκάλεισε τους φύλακες. — Τοξάτε !... Βοήθεια !... Άλλ' ο Μιχαήλ είχε φροντίσει ν' άπομακρύνη τους φύλακες, και με μιά γρήγορη κίνησι, έβαλε το πόδι του στο λάβραγγα του Αυτοκράτορος και τού έπνιξε τις κραυγές.

— Σώπα, φρενιμ ! τού είπε. Δέν Ξέρεις ότι ένας Αυτοκράτωρ που πεθαίνει, δεν βασιλεύει πια !... Άλλά και γιατί να σε έμπούξω να φωνάζης ; έπρόσθεσε ο Μιχαήλ άποτραβώντας το πόδι του. Στις φωνές σου κανέναν δέν θάρρη... Κι άν θωας έρχότανε κανείς, έφτανε μιά διαταγή μου για να σε γρήση κατά πρόσωπο !... Ψάφουε λοιπόν, άθλιε σπύλι !...

Βυζαντινός Αυτοκράτωρ. (Εικόνη Βυζαντινού χειρογράφου)

Μετά τά θανάσια αυτά λόγια, ο Μιχαήλ εκάθησε στο κρεβάτι του Αυτοκράτορος, ο όποιος άδυνατούσε να σηωδη από τό έδαφος.

Έπέρασε μιά όλόκληρη ώρα... Μέσα στη σκηνή, δεν άκούγονταν άλλος θόρυθος, παρά ο έπιθανάτιος ρόγχος του Θεοδώρου Λάσκαρι.

Έξωθεν, ο ρόγχος έπαυε και μιά σπασμοειδή κίνησις έτάραξε το καλογερικό ράσο που έσκέπαζε το βασιλικό σώμα.

Ο Αυτοκράτωρ ήταν νεκρός...

Ο Μιχαήλ έσκαψε επάνω στο άμυχο κομμάτι, έβγαλε από τον κόρφο του το Αυτοκρατορικό διάταγμα, διά του όποιου διορίζοντο κληδεμόνες του άνήλικου Λυδούγου, ο Μιχαήλ ο Παλαιολόγος και ο Μισαίλιον. Το έδιάβασε στο χλομό φως του λύχνου, και στα γέλη του Ξουραριστήρη ένα σατανικό χαμόγελο. Έπειτα έβγαξε από την Αυτοκρατορική σκηνή και διέταξε τους σαλπιστάς να σαλπίσουν συναγεμιο. Ήταν μεσάνυχτα... Όταν το στρατόεγμα παρετάχθη, από τις λάμψεις των

δάδων, ο Μιχαήλ ο Παλαιολόγος έστύθη άνέναντι της παρατάξεως και με δυνατή φωνή, είπε :

— Στρατιώται ! ο Αυτοκράτωρ απέθανε ! Επίτροπος του Βασιλείου είμια εγώ ! — Ζήτω Μιχαήλ ο Παλαιολόγος ! έφώναξαν χιλιάδες στόματα.

Την άλλη μέρα, μετά την κηδεία του Αυτοκράτορος, έσοζαν τον Μισαίλιον...

Μετά ένα χρόνο, μέσα σ' ένα παραθαλάσσιο φρενιο, συνεκλήρω-νετο ή τραγωδία. Μιά νύχτα, ο φοβερός αυτός έκδικητής, ο Μιχαήλ Παλαιολόγος, έμπηξε στη φρενή, συνδορυμένους από ένα δήμο.

Το παιδάκι εκομώτανε. Ο Μιχαήλ το Ξύπνησε με μιά κλεισταιά. Και ο δήμος με το προμένο αίεμο, τού έβαρε τά μάτια !...

Ο Βυζαντινός χρονογράφος προσθέτει, ότι από παιδί δεν έκανε καμιά άντίστασις.

Άλλά και τί μπορούσε να κάνει ο άτυχος μικρός πορφυρογέννητος ;

